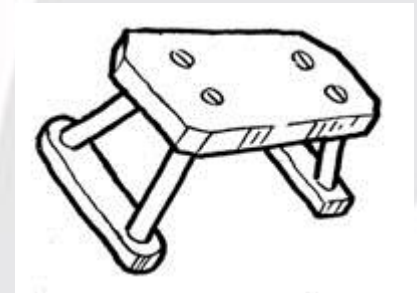

2013. február 4.

A tanyapedagógia szerepe és jelentősége

A kép forrása : <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/08/446.html>

Dr. Horváth Zsuzsanna
Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet

Érintett témák

(1) Neveléstörténeti előzmények; mai lehetőségek

(2) A pedagógiai tervezés lépései

(3) A *Tanyapedagógia* részvétele a fejlesztésben és a tudásmegosztásban

Forrás: Nemzeti alaptanterv; kerettantervek

www.ofi.hu

Neveléstörténeti előzmények; mai lehetőségek

A pragmatizmus nevelésfelfogása;
reformpedagógiák

A ma kihívásai: fenntarthatóságra,
környezettudatosságra nevelés;
pályaorientáció; tér a helyi
innovációknak – a
gazdálkodóknak és az iskoláknak

A nemzetközi támogatások
prioritásaiból: környezeti
kezdeményezések, biodiverzitás,
természetvédelem, az iskola és a
munka világának közelítése

2012 júniusától összesen
416 Ökoiskola és 146
Örökös Ökoiskola működik
az országban (összes
intézmény száma: 562)

www.ofi.hu/Ökoiskola

A teljes iskolai életet
meghatározza a felelős
környezet- és
egészségtudatos életvitel
kialakítása és fejlesztése.

Tanyapedagógia: kerettantervi integrációs lehetőségek

Környezetismeret (1-4.)
Természetismeret (5-6)
Fizika, Kémia, Biológia-
egészségtan, Földrajz
(7-12)
Természettudományos
vizsgálatok (5-8);
(választható)
Gazdasági és pénzügyi
ismeretek (választható)

Életvitel, gyakorlat (az 5-8.
évfolyam számára *A* és *B*
változat)

A B változat emelt óraszámú
agrárorientációjú kerettanterv,
amely a többletórakat elsősorban
az ételkészítési és a mezőgazdasági
ismeretek elsajátíttatására és
alapos begyakorlására szánja

(Lehetséges) tervezési szintek: az iskolai tudás „újrarendelése”

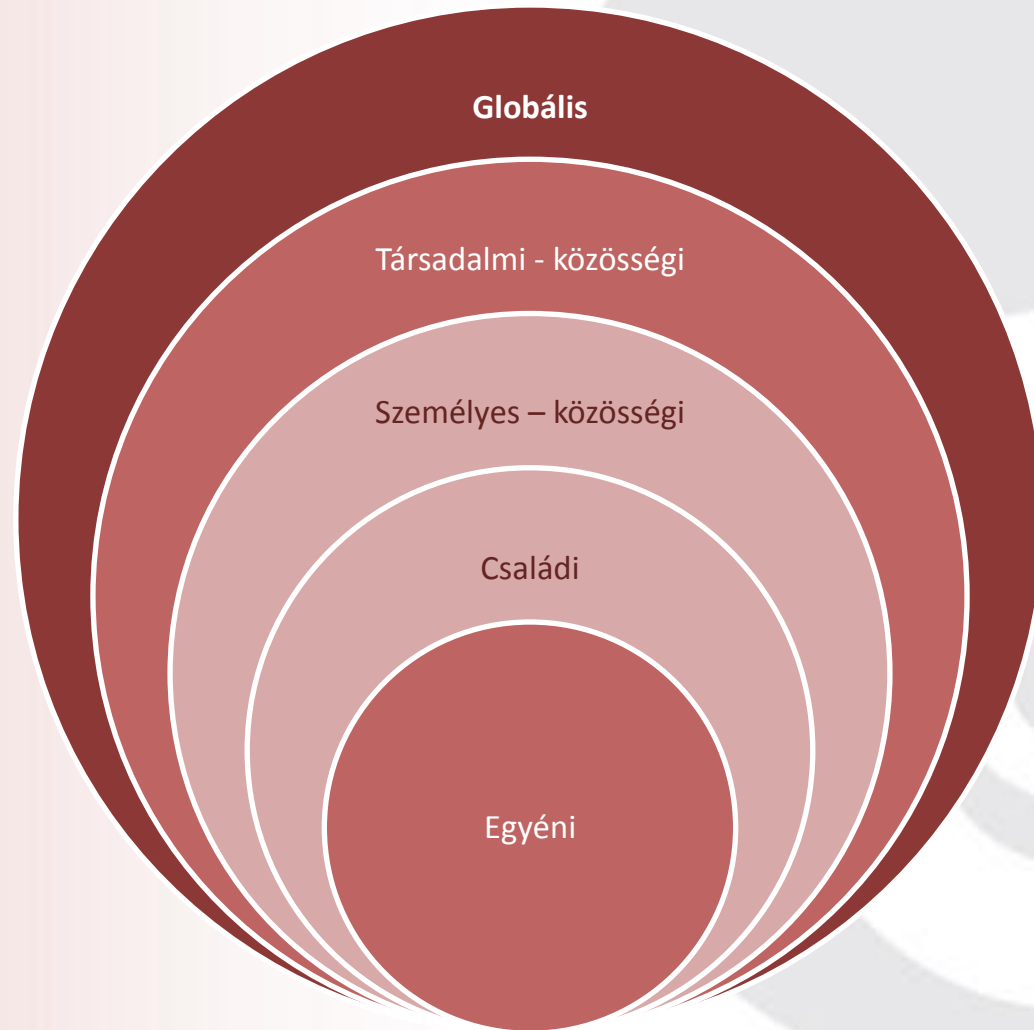
Mit szeretnénk?

Egészséges életmód, életvitel, szokások?
Pragmatikus tudás? Életszerű tanulási
helyzetek? Tevékenység-központú
tanulás? Munkára nevelés?

Értékszocializáció? Érzelmi kötődés?
Együttműködés, felelősség, „egészben
látás”?

Természeti erőforrások? Fenntartható
gazdálkodás? Fenntartható fogyasztás?
Ember és természet, gazdálkodás és
természet kölcsönhatásainak
megértése? Újrahasznosítás?
Problémamegoldás?

Szükségletek és igények? Környezeti
rendszerek állapota? Térbeli-időbeli
tájékozódás?

Tanyapedagógia: a tervezés (lehetséges) lépései

Egy jellemző előfeltevés:

Urbanizáció, urbanizált tanulási, fogyasztási környezet → vidéki, mezőgazdasági szocializációs tér/terek, tevékenységek, „szereplők”, termékek, élethelyzetek; munkatevékenységek, költségek

Előkészítés, részvétel, feldolgozás, dokumentálás, értékelés

Hosszabb távú stratégia, strukturált célok, a résztvevőkkel együttműködő tervezés

Előzetes képzetek, tudás/ok (tanulók, szülők, tanárok, „helyi” szereplők)

Tanárszerepek: kincstárnok?
Idegenvezető? társ a felfedezésben?

A fejlesztés fókuszai

Tartalmi elemek, tudásterületek (pl. a burgonya „életútja”; hogyan kerül a kenyér az asztalunkra?)

Preferált módszerek (pl. projektmunka, kooperatív tanulás)

Várható eredmények (pl. előzetes hatásbecslés, költségbecslés)
hatásvizsgálat, értékelés

Családi szocializáció?
Létező modell?

Másodlagos források, vizuális
sztereotípiák

Emléknymok

Idealizált világ, leegyszerűsítés,
lényegkiemelés

Látott gyerekkönyv-
illusztrációk

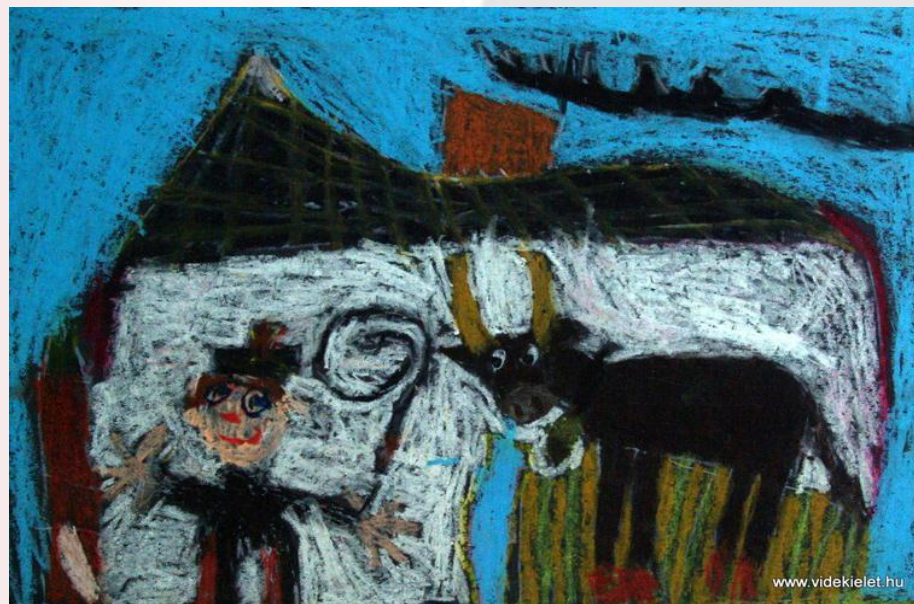
Vizuális tanulás (beépül a
fogalmi gondolkodásba)

„Szeresd a vidéket!” rajzpályázat (A Vidéki élet könyvárúház kiírásában)

Kósa Hetti (cím nélkül) 7 éves, Nagykanizsa

Borsi Dominik: Tehenész ; 8 éves, Budapest

„Szeresd a vidéket!” rajzpályázat – (folytatás)

OKTATÁSKUTATÓ ÉS FEJLESZTŐ INTÉZET

Eveli Gergely, cím nélkül; 12 éves, Pécs

Fialowski Réka: Csend és nyugalom, 13 éves,
Budapest

Fejlesztési célok „hálózata”, térképe és közműveltségi tartalmak

Közműveltségi tartalmak:

- jelenségek,
- témák, témakörök, tématerületek,
- fogalmak, kategóriák,
- jelek, jelrendszerek, kódok,
- összefüggések, törvények, tételek, szabályok, rendszerek,
- nevek, elnevezések, alkotások,
- (kognitív, manuális stb.) tevékenységek, eljárások stb.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A testi és lelki egészségre nevelés,

A családi életre nevelés

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Pályaorientáció

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Médiatudatosságra nevelés

A tanulás tanítása

Kompetenciafejlesztés, műveltségkövetítés, tudásépítés

Kulcskompetenciák

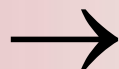
- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos és technikai kompetencia
- Digitális kompetencia
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség
- A hatékony, önálló tanulás

A Nemzeti alaptanterv Műveltségi területei

1. Magyar nyelv és irodalom
2. Idegen nyelvek
3. Matematika
4. Ember és társadalom
5. Ember és természet
6. Földünk – környezetünk
7. Művészetek
8. Informatika
9. Életvitel és gyakorlat
10. Testnevelés és sport

A Tanyapedagógia részvétele a fejlesztésben és a tudásmegosztásban –

Kereszttantervi feladatok

Fejlesztési területek –
nevelés célok;

EU kulcskompetenciák

Tantárgyi tudástartalmak:

*Problémák, jelenségek,
gyakorlati
alkalmazások/Ismeretek*

Például:

- ✓ Környezetismeret
- ✓ Természetismeret
- ✓ Földrajz
- ✓ Biológia
- ✓ Kémia
- ✓ Életvitel és gyakorlat
- ✓ Hon- és népismeret

Tudásmegosztás, tudásközvetítés (példák)

Fókusz: interdiszciplináris,
problémaorientált megközelítés →
konkrét témák, megfigyelési
szempontok, tevékenységek

Átfogó témák:

Gazdálkodás, tájhasználat, élelmiszer-
termelés, a termelés gazdasági és
társadalmi aspektusai, fenntart-
hatóság, környezetvédelem; bio-
diverzitás; ökoszisztéma, élelmiszer-
lánc, a gazdálkodás feltételei, hatása a
környezetre, életmód, a munka-
megosztás, hagyományos termelés, a
„helyi tudás”, az élőlényekre ható
környezeti tényezők (levegő, víz, talaj,
hőmérséklet), az alkalmazkodás
módjai

Témák, témaegységek

Élőhelyek, életközösségek

Mi kerül az asztalra?

Kertben, mezőn / Élet a kertben

Tájékozódás a tágabb térben

Megtart, ha megtartod

Állatok a házban és a ház körül

Idő- és térbeli változások (ciklikus és
lineáris folyamatok)

A gazdálkodó ember természeti és
épített környezetének,
kölcsonhatásai

Munkaeszközök, környezetalakítás,
tárgykultúra

Magyarország társadalomföldrajza

A víz, a vízgazdálkodás

Pedagógia megfontolások

A környezettudatosság és a fenntarthatóság tantárgyakon átívelő nevelési feladat, amely karakteresen kötődik a természettudományos tárgyakhoz és a biológiához. Megvalósítása leginkább **az életközösséggel és az emberrel foglalkozó tematikus egységeknél** valósítható meg.

A tudományos és gyakorlati megismerés során nemcsak a „mi van a természetben?”, „mi történik a gazdálkodásban?” hanem „miért éppen úgy van?” kérdésre is keressük a választ.

Több témakör tartalma ad lehetőséget arra, hogy a tanulók tervezett megfigyeléseket, tevékenységeket, esetenként kísérleteket, méréseket végezzenek, és tapasztalataikról feljegyzéseket, vizuális dokumentációt, térképet, számításokat készítsenek.

(Mindez fegyelemre és együttműködésre szoktat, miközben fejleszti a megfigyelés és az elemzés képességét. Az önálló tanulás megvalósítását segítik a gyűjtőmunkára épülő, prezentációval is kísért kiselőadások és projektek, melyek információhordozók alkalmazására és természettudományi témájú ismeretterjesztő források keresésére, követésére, értelmezésére épülnek.)

**Feltevés:
a jövő a tanyapedagógiai hálózat**
A kép forrása: KSH, Területi atlasz – Magyarország települései

